

Obsah

Martin Říman: Největším bohatstvím jsou lidé	5
Milton Friedman: Výraz uznání	11
Předmluva	
O autorovi a jeho hodnotách	15
Jak se od doby prvního vydání změnilo intelektuální prostředí	17
Co je ve druhém vydání nové	18
Poselství budoucím generacím	21
Poděkování za první vydání	23
Poděkování za druhé vydání	24
Úvod Jaké jsou <i>reálné</i> problémy s populací a zdroji?	27
Přehled knihy	28
Čísla, autoři a věrohodnost	33
Úloha politické ekonomie	35
Stav argumentace	35
Historický dodatek	39
ČÁST PRVNÍ	
Ke krásné budoucnosti našich zdrojů	43
1 Podivná teorie vzácnosti surovin	45
Mezi surovou mědí a stomatologií	46
Co míníme „vzácností“?	47
Jak nejlépe předpovídat vzácnost a náklady?	48
Rozejde se budoucnost s minulostí?	50
Ať katastrofisté vsadí na svá slova peníze	55
Shrnutí	58
Dodatek 1: „Skutečné“ náklady (cena) přírodních zdrojů	58
Dodatek 2: Základní nedostatek	59
2 Proč jsou materiálově-technické předpovědi zdrojů tak často mylné?	61
Podstata materiálově-technických předpovědí: Vysvětlení paradoxu	61
Potíže s materiálově-technickými předpověďmi	64
Ohromné rozdíly mezi technickými prognózami	68
Shrnutí	71
Dodatek pro investory	72

3 Mohou být zásoby přírodních zdrojů – zvláště energie – opravdu nekonečné? Ano!	73
Teorie snižující se vzácnosti přírodních zdrojů	75
Zdroje jako služby	79
Jsou přírodní zdroje konečné?	80
Shrnutí	84
Dodatek 1: Dialog o „konečnu“	85
Dodatek 2: „Zákon“ snižujících se výnosů	87
4 Velká teorie	89
Entropie a konečnost: Irelevantní skličující teorie	93
Závěr	98
5 Hladomor 1995? Nebo 2025? Nebo 1975?	99
Hladomory	104
Závěr	110
6 Jaké jsou meze potravinové produkce?	111
Krátkodobý výhled	111
Dlouhodobý výhled	114
Potrava z ryb	118
Proč se vyhlídky ohledně potravinových zdrojů tak dramatizují?	118
Závěry	119
Dodatek: Malá rozmanitost plodin	120
7 Nynější světová potravinová situace:	
krize z nedostatku, krize z nadbytku a vláda	122
Vládní zásahy	122
Oscilace mezi nadbytkem a nedostatkem	124
Potravinové rezervy	127
Co dále?	128
Sucho v USA v letech 1976–1977	130
Situace v některých jiných zemích	131
Afrika a země produkující kakao	135
Jaká zahraniční pomoc zemědělství by byla nejlepší?	136
Závěr	137
8 Ztrácíme půdu?	138
Vývoj situace s ornou půdou: ztrácíme ji?	140
Liší se půda od ostatních zdrojů?	145
Závěr	148

9 Dva strašáci: „rozzrůstání měst“ a eroze půdy	149
Eroze půdy	156
Dodatek: Jak ekologičtí umělci negace vyrábějí své bludy	158
10 Voda, lesy, mokřady – a co ještě?	160
Podstata problému	160
Otázka spotřeby vody	161
Dřevo	162
Mokřady	169
Závěry	169
11 Kdy nám dojde ropa? Nikdy!	170
Energie, ústřední zdroj	170
Dlouhodobá historie energetických zdrojů	174
Skok z Eiffelovy věže	177
Teorie budoucích zdrojů energie	177
Strašák snižujících se výnosů opět na scéně	178
Nejlepší – a nejhorší – způsob předpovídání budoucí dostupnosti energie	179
Lepší metody technických předpovědí	181
A co když uvážíme velmi dlouhý horizont?	184
Nekonečnost ropy	185
Závěr	187
12 Energetické otázky dneška	189
Nejdříve několik faktů	191
Energetická krize sedmdesátých let	197
Politika a současná energetická „krize“	200
Závěr	204
Dodatek 1: Externalita spotřeby energie	204
Dodatek 2: Energetické účetnictví	206
13 Jaderná energie: největší energetická příležitost zítřka	209
Jaderná energie, nebezpečí a odpor k riziku	210
Nakládání s jaderným odpadem	214
Závěr	217
14 Umírající planeta? Jak média straší veřejnost	218
Shrnutí	227

15 Podivná teorie znečištění	228
Ekonomická teorie znečištění	229
Závěr	233
Dodatek: Ekologická kritika ekonomie	233
16 Kam sahá historie znečištění?	237
Znečištění a historie	237
Délka života a znečištění	239
Shrnutí	244
17 Znečištění dnes: specifické trendy a problémy	245
Znečištění vody	254
O politice ekologického zdržování	259
Závěr	259
18 Strašáci špatného životního prostředí a stavu zdrojů	261
Znamá nebezpečí	261
Potenciálně nebezpečné jevy	262
Sporné otázky	262
Jednoznačně vyvrácené hrozby	263
Hlavní ekologičtí strašáci devadesátých let 20. století	268
Shrnutí	275
Dodatek: Léčba planety	276
19 Zavalí nás konzumní odpad?	277
Dimenze našeho odpadu	279
Teorie odpadu a hodnoty: Vyklopte to u nás, my to potřebujeme	281
Závěr	284
20 Měli bychom šetřit zdroji kvůli jiným? Jakými zdroji je třeba šetřit?	285
Šetření nahraditelnými zdroji	287
Chránit zvířata nebo lidi?	294
Zdroje a budoucí generace	294
Zdroje a „mezinárodní loupení“	296
Shrnutí	297
21 Nucená recyklace, povinné šetření a volnotržní alternativy	298
Proč si lidé dělají s odpadem takové starosti?	299
Klady a zápory metod nakládání s odpadem	300
Cena a hodnota	303
Ochranářství a vládní systém	304
Závěr	308

ČÁST DRUHÁ

Účinek populačního růstu na naše zdroje a životní úroveň	309
22 Jen místo k stání? Demografická fakta	311
Míry populačního růstu	312
Přibližující se vítězství nad předčasnou smrtí	315
Shrnutí	324
23 Jaký bude budoucí populační růst?	325
Věštění z kávové sedliny	325
Vyžadují současné trendy donucovací opatření?	330
Kdo bude koho podporovat? Břemena závislosti	334
Klesající hustota zalidnění v budoucnosti?	337
Závěr	339
24 Množí se lidé jako mouchy nebo potkani?	340
Shrnutí	352
25 Populační růst a zásoba kapitálu	354
Jednoduchá teorie a údaje	354
Dopravní spojení	356
Vliv populace na dopravní systémy	357
Shrnutí	360
Dodatek: Podobenství o populačním růstu, racquetballu a squashu	361
26 Vlivy populace na technologii a produktivitu	363
Shrnutí a závěrečné myšlenky	377
Dodatek: O významu a původu produktivního poznání	379
Zisky z tvorby poznání	379
Kdo má z poznání prospěch	381
Můžeme mít jistotu, že poznání vyřeší naše problémy?	383
27 Úspory z rozsahu a vzdělání	384
Teorie	384
Statistické doklady	386
Kvantita a kvalita vzdělání	389
Shrnutí	390
28 Populační růst, přírodní zdroje a budoucí generace	391
Rodinná analogie	391
Model zvětšujících se přírodních zdrojů	393
Energetická krize a populační politika	394

Vtahujeme budoucí generace do Ponziho schématu?	395
Přírodní zdroje a riziko vyčerpání	396
Můžeme si být jisti pokrokem technologie?	397
Shrnutí: Největší bohatství – lidská fantazie ve svobodné společnosti	398
Dodatek 1: Od pláže	399
Dodatek 2: O hospodaření v Chelmu	400
29 Populační růst a půda	402
Historické příklady	407
Účinky populačního růstu na půdu využívanou k rekreaci a zábavě	410
Budoucí přínosy „ruin“	413
Závěr	414
Dodatek: Populace, půda a válka	414
30 Představují lidé ekologické znečištění?	417
Příjem, růst, populace a znečištění	419
Estetika, znečištění a populační růst	421
Znečištění, populace a riziko katastrofy	421
Shrnutí	424
31 Je lidstvo příčinou holocaustu druhů?	425
Odhady úbytku druhů	426
Rizika z úbytku druhů	433
Poznání nepoznatelného	434
Diskuse s ochránci přírody	435
Závěr	439
Dodatek: O filozofii druhů	440
32 Větší populace nepoškozuje zdraví ani psychickou a sociální pohodu	442
Hustota populace a fyzické zdraví	442
Psychologické a sociologické účinky zalidnění	446
Populační růst a inteligence	448
Hustota populace a válka	450
Co tedy podmiňuje zdraví?	451
Závěry	452
33 Velký ekonomický obraz:	
Populační růst a životní úroveň v rozvinutých zemích	453
Teorie populace a příjmu	453
Malthusovská teorie a fakta	456
Realističtější model pro rozvinuté země	459
Na úkor chudších zemí?	464

Shrnutí	465
Dodatek 1: William Shakespeare, rozmnožování a ekonomika rozvoje	466
Dodatek 2: Jak imigranti ovlivňují naši životní úroveň	469
34 Velký obraz II: Méně rozvinuté země	471
Konvenční teoretické modely	472
Údaje těmto populárním modelům opět odporují	473
Role politicko-ekonomického systému	474
Model pro méně rozvinuté země, který smiřuje teorii s fakty	480
Posouzení některých námitek	483
Shrnutí	485
Dodatek: Limity růstu, Global 2000 a jejich příbuzní	486
ČÁST TŘETÍ	
Pohled za faktické údaje	489
35 Jak srovnání, která lidé provádějí,	
ovlivňují jejich názor na to, zda je na světě lépe nebo hůře	491
Několik úvah při joggingu San Franciskem	495
36 Rétorika populační regulace: Opravňuje cíl prostředky?	497
Burcuující terminologie a přesvědčování pomocí přívlastků	498
Neomalené a rafinované falešné argumenty	499
Uzurpování ctnosti, očerňování hříchem	500
Proč je populační rétorika tak přitažlivá?	502
Prostředky zesilující rétoriku	505
Nakonec zbývá zaplatit účet	507
Dodatek 1: Rétorická analogie	508
Dodatek 2: Rétorika organizace Plánované rodičovství	509
37 Logika v pozadí rétoriky	513
Rétorika a zdůvodňování	513
Závěr	520
38 Nakonec – Jaké jsou vaše hodnoty?	522
Některé hodnoty související s populační politikou	524
Závěr	530
39 Klíčové hodnoty	531
Hodnota života chudého člověka	532
Narození a nenarození	533
Co můžeme ztratit?	535

Hodnota příjmu na osobu v krátkodobém horizontu	536
Hodnota šetření a hodnota tvoření	537
Otázka soudnosti	538
Lidé jako ničitelé a tvůrci	541
Kdy je donucení oprávněné?	541
Hodnota pravdy	545
Hodnoty spjaté s populací ve vztahu k jiným hodnotám	549
Shrnutí	550
Závěr: Největší bohatství	551
Je naše doba odlišná od dob, které byly před ní?	558
Co přinese budoucnost?	558
Dodatek 1: „Narozený bez šance“	561
Dodatek 2: Upoutaný Prométheus	563
Epilog: Mí kritici a já	565
Věcné otázky	567
Přidomky a zesměšňování	573
Zpolitizovaná kritika	578
Odpověď na osobní útoky	580
Účinky „kritiky“	582
Výňatky ze dvou dopisů od Hayeka	584
Poznámky	587
Odkazy a bibliografie	616
Seznam obrázků a tabulek	646
Obrázky	646
Tabulky	652
Jmenný rejstřík	653